

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Algemene Rekenkamer
De president van de Algemene Rekenkamer
Postbus 20015
2500 EA Den Haag

Directie Begrotingszaken

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk

2022-0000136566

Datum 6 mei 2022
Betreft Bestuurlijke reactie Staat van de Rijksverantwoording
2021

Geachte heer Visser,

Hierbij ontvangt u mijn reactie op het conceptrapport Staat van de rijksverantwoording 2021 (SRV). Ook 2021 stond voor een groot deel in het teken van de coronapandemie, met een grote impact op de rijksfinanciën. Het afgelopen jaar was tevens een jaar met andere financieel omvangrijke problematiek, zoals compensatieregelingen voor Groningen en herstel kinderopvangtoeslag, waarbij snel gehandeld moest worden. Dit heeft grote invloed gehad op de uitvoering van beleid en op de financiële functie. Net als in 2020 stonden snelheid en zorgvuldigheid op gespannen voet: door de snelheid van handelen werd het parlement niet in alle gevallen tijdig geïnformeerd en werd niet aan alle aanbestedingsregels voldaan. Het is daarom zaak om terug te keren naar een normaal en ordentelijk besluitvormingsproces met minder incidentele budgettaire besluitvormingsmomenten, waarbij gekeken wordt hoe zorgvuldig handelen in de financiële- en inkoopprocessen meer aandacht krijgen.

In mijn reactie ga ik in op de financiële informatie van het Rijk en de rijksbrede financiële bedrijfsvoering. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) reageert in een afzonderlijke brief op onderwerpen betreffende de niet-financiële bedrijfsvoering en de uitvoering in het licht van haar coördinerende verantwoordelijkheid. Voor een reactie op uw conclusies per departement verwijs ik u naar de bestuurlijke reacties van de betreffende bewindspersonen op uw departementale verantwoordingsonderzoeken.

Financiële informatie van het Rijk

U constateert dat de rechtmatigheid van de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten respectievelijk 94,03 procent, 97,30 procent en 99,95 procent was. De rechtmatigheid van de verplichtingen en uitgaven overschrijdt, net als in 2019 en 2020, de norm van 1 procent die de Algemene Rekenkamer hanteert. Ook in 2021 heeft de tijdsdruk waarmee diverse coronamaatregelen uitgevoerd moesten worden, ertoe geleid dat in sommige gevallen niet aan alle wet- en regelgeving voor financiële transacties is voldaan. U constateert dat 62 procent van de onrechtmatige verplichtingen en 82 procent van de onrechtmatige uitgaven corona gerelateerd zijn. Omdat de uitgaven van grote omvang zijn, heeft dat een aanzienlijke impact op de rechtmatigheid.

U constateert dat 6,4 miljard euro - van het totaal van 19,2 miljard euro aan onrechtmatige verplichtingen - het niet tijd informeren van het parlement betreft. Daarnaast is 5,3 miljard euro onrechtmatig vanwege het niet (goed) opvolgen van aanbestedingsregels. Bij de uitgaven is 5,5 miljard euro - van het totaal van 8,7 miljard euro aan onrechtmatige uitgaven - te wijten aan ontoereikend misbruik en oneigenlijk gebruik beleid.

Bovenstaand beeld laat zien dat omvangrijke onrechtmatigheden voortvloeien uit incidentele verplichtingen en uitgaven. Het is van belang dat deze incidentele casuïstiek naar de toekomst toe zoveel mogelijk wordt voorkomen en het financieel beheer verder op orde wordt gebracht. Hiermee wordt tegelijkertijd een toename van meer structurele onrechtmatigheden voorkomen.

Met u hecht ik belang aan het budgetrecht van het parlement. Een omvangrijk deel van de niet tijdig gecommuniceerde coronaverplichtingen vond plaats in het eerste kwartaal van 2021. Het kabinet heeft na het Verantwoordingsdebat van 2021 (in het tweede kwartaal van 2021) extra aandacht besteed aan het tijdig en volledig informeren van het parlement, waardoor deze omissie beduidend minder voorkwam. Het is verder van belang om terug te keren naar een normaal en ordentelijk besluitvormingsproces, waarbij snelheid van handelen niet ten koste gaat van de zorgvuldigheid van het begrotingsproces.

Ik zet mij in om herhaling van fouten en onzekerheden te voorkomen en zal mijn collega-ministers verzoeken datzelfde te doen. Hierbij ondersteunt mijn ministerie departementen bij rechtmatigheidsvraagstukken en dat zal ze de komende tijd nadrukkelijk blijven doen.

Graag ga ik in op uw zienswijze met betrekking tot de onafhankelijke taakuitvoering van de Auditdienst Rijk (ADR). De ADR heeft een onafhankelijke interne auditfunctie. De taak van de ADR volgt uit de Comptabiliteitswet 2016 en is nader uitgewerkt in het Besluit Auditdienst Rijk. De ADR volgt de geldende gedrags- en beroepsregels van accountants, specifiek voor de onafhankelijkheid de Verordening inzake onafhankelijkheid van accountants. Deze regelgeving legt aan de ADR verplichtingen op die zijn toegesneden op de rol en mogelijkheden om tot een onafhankelijk oordeel te komen. Hierdoor is de ADR, ondanks de organisatorische positionering binnen Financiën, in staat om zijn taken onafhankelijk uit te oefenen en ongebonden een oordeel te vormen, zonder bemoeienis van ministers en hun ondergeschikten. Daarnaast vindt er een periodieke externe toetsing plaats op de uitgevoerde audits van de ADR namens beroepsorganisaties.

Rijksbrede financiële bedrijfsvoering

Over 2021 stelt u 46 onvolkomenheden vast, waaronder 2 ernstige. Het doet me deugd te constateren dat er sprake is van een daling ten opzichte van 2020. Ook ben ik verheugd te lezen dat er sprake is van een verbetering bij het financieel beheer van het Rijk. Om ervoor te zorgen dat de problematiek met betrekking tot het financieel beheer van het Rijk verder wordt gereduceerd, zal mijn departement een faciliterende rol blijven spelen bij het delen van best practices en de kennisuitwisseling tussen departementen ten behoeve van het oplossen van onvolkomenheden. Zo organiseert het Ministerie van Financiën bijeenkomsten en wordt gewerkt aan een opleidingstraject dat zich focust op het oplossen van onvolkomenheden.

U heeft op 7 april jl. bezwaar gemaakt tegen de verantwoording van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK). De minister van EZK is ten tijde van dit schrijven bezig met een verbeterplan. Mijn departement zal het Ministerie van EZK, waar nodig, ondersteunen bij de verbetering van het financieel beheer.

Directie Begrotingszaken

Ons kenmerk
2022-0000136566

Beleidsresultaten

Het kabinet onderschrijft het belang van de kwaliteit van de uitvoering en de noodzaak om dit rijksbreed verder te verbeteren. Deze noodzaak voor een goed functionerende Rijksoverheid is ook onderstreept door de minister van BZK in de recent verzonden Hoofdlijnenbrief (kenmerk 2022-0000044215). Vanuit dit perspectief zal de minister van BZK de bestuurlijke reactie verzorgen op hoofdstuk 4.

Hoogachtend,

de minister van Financiën,

Sigrid A.M. Kaag